

LUX FILM DAYS

3 FILMAI
24 KALBOS
28 ŠALYS

KARIAUJANTI MOTERIS (KONA FER Í STRÍÐ)

Rež. Benedikt Erlingsson
Islandija, Prancūzija, Ukraina

KARIAUJANTI MOTERIS (KONA FER Í STRÍÐ)

REŽ. BENEDIKT ERLINGSSON

50 metų amžiaus Halla vadovauja chorui Reikjavike. Ji labai prisirišusi prie savo gražiosios Islandijos, jos išskirtinės gamtos, todėl Hallai labai didelį nerimą kelia klimato atšilimas ir ekologinės katastrofos. Ypač aktyviai ji maištauja dėl aliuminio gamyklos plėtros projektu. Halla slapta vykdo aukštos įtampos elektros linijų diversijas, siekdama neutralizuoti šią gamyklą ir atkreipti visuomenės dėmesį į problemą. Tačiau jos planą sutrikdo nauja žinia, kurios ji nebesitiki gauti. Jau prieš keletą metų Hallos kandidatūra buvo įtraukta į jvaikintųjų sąrašus ir staiga jai pranešama, kad Ukrainoje jos laukia maža mergaitė.

„Kariaujanti moteris“ – tai „ekologinė“ pasaka, kur dažnai su humoru svarstoma individualių pasipriešinimo valdžios institucijų neveiklumui kovojant su visuotiniu atšilimu veiksų prasmė ir poveikis.

„EKOLOGINĖ“ PASAKA

Nuo pat filmo pradžios atrodo, kad „Kariaujanti moteris“ yra „ekologinė“ pasaka. Filmas pradedamas epizodu, kuriame Halla paleidžia iš lanko strėlę, kad sujungtų aukštos įtampos linijos laidus. Personažas iškart primena Vilių Telį ar Robiną Hudą: veikdama viena, įspūdingu ir labai gerai kontroliuojamu judesiu ji pasiekia stulbinantį rezultatą. Toks įspūdis sustiprėja vėliau, kai suprantame, kad Halla – kukli, bet, elgdamasi nutrūktgalviškai, puola daug galingesnę už ją priešą – aliuminio pramonę. Vardas, kurį ji nurodo, prisimdama atsakomybę už diversijas, – „Kalnų moteris“, ir kaukė (Nelsono Mandelos!), kurią užsideda slėpdama veidą nuo ją filmuojančio drono, yra paskutinis „keršytojo su kauke“ portreto potėpis.

Kiti filmo elementai daro filmą panašų į pasaką ar pasakėčią. Be neaiškumo, supančio pagrindinę veikėją (kokia jos praeitis? kaip užsidirba pragyvenimui?), taip pat galima atkreipti dėmesį į atotrūkio pojūtį, kurį sukuria nuolat ekrane rodomi orkestro ar ukrainiečių dainininkių trio vaizdai. Šios dvi grupės, lyg ir iliustruojančios Hallos emocijas, kartais rodomos kaip vylingi bendrakeiviai, kartais – kaip antikinis choras, saugantis nusistovėjusias meninio filmo kūrimo taisykles. Nors kino tikslas – paskatinti mus laikinai atsisakyti kritinio mąstymo, kad patikėtume tuo, ką matome, muzikantų ar dainininkių pasirodymas ekrane primena, kad visa tai – filmas.

Tačiau filmas darosi panašus į pasaką galbūt labiau dėl bendro istorijos pobūdžio nei dėl tokių režisūrinių sprendimų: Hallos ir pramonės konflikto detalės neatskleidžiamos. (Kodėl Halla puola aliuminio pramonę, o ne kokią kitą? Kokią grėsmę aplinkai kelia ši pramonė? Ar ką nors keičia tai, kad investuotojai yra kinai? Ko tiksliai tikisi Halla? Nė į vieną iš šių klausimų nebus atsakyta.) Halla paprasčiausiai gina gamtą, kuri būtina žmonijai ir apskritai bet kokiai gyvybei Žemėje išlikti, ji priešinasi teršiančiai pramonei, daugiausia atsakingai už klimato atšilimą ir daugybę visame pasaulyje vykstančių ekologinių katastrofų. „Tai ne aš nusikaltėlė, tai jie – nusikaltėliai“, – sako ji ūkininkui, atėjusiam jai padėti. Pasipriešinimas yra paprastas ir kategoriškas, kaip pasakose.

ASMENINĖ KOVA

Hallos, kuri anonimiškai pati viena kovoja su galinga užsienio kapitalo pramone, pavyzdys iliustruoja plačiai paplitusią nuomonę, kad galiu „pakeisti pasaulį vienas“. Matyti personažą slapčiomis laužantį draudimus dėl to, kas laikoma teisinga, džiugina... Veiksmo, rizikos, įtampos apsvaigintas žiūrovas, be abejonės, akimirksniui atsisako savo kritinio mąstymo, plodamas drąšiam personažui. Tuo tarpu diskusijos, kurias sukelia Hallos veiksmai, lieka antrame plane – apie jas sužinoje, pavyzdžiui, iš televizijos transliuojamų žinių ir laidų, kuriose kalbama apie diversijas ir jų ekonomines pasekmes. Taip vyksta lig tol, kol viena nepažįstamoji pamini Kalnų Moterį, skųsdamasi dėl galimo pragyvenimo išlaidų didėjimo. Paaiškėja, kad Hallos veiksmai galėtų turėti tiesioginį neigiamą poveikį „žmonių gyvenimui“ (ypač skurdžiausiai gyvenančiųjų, o to ji tikrai nesiekia). Hallos sutrikimas dėl tokios pareikštos nuomonės būtų, be abejo, trukęs neilgai, jei jos dvynė sesuo Asa nebūtų įsikišusi į pokalbį, suabejodama didelį poveikį turinčių individualių veiksmų pagrįstumu. Ar teisėta vykdyti veiksmus, turėsiančius įtakos asmenims, kurie nėra tiesiogiai atsakingi už tai, į ką norima atkreipti dėmesį?

Halla šlovina įspūdingus didelių pasekmių turinčius veiksmus, vykdomus reaguojant į ypač svarbią ir skubiai spręstiną problemą, o Asa gina mažus veiksmus, duodančius nedidelių rezultatų: „lašas po lašo ir akmenį pratašo“, sako ji. Šiuo požiūriu Nikos įsivaikinimas nėra vien atsitiktinumas, privertęs Hallą sušvelninti savo nuomonę, nutraukti staigius sukrečiančius veiksmus ir anksčiau, nei buvo numatęsi, paskelbti savo manifestą – jai tai visiškai iššūkis: išgelbėti Niką, ištraukti ją iš skurdo, izoliacijos (ir potvynių...) – tai „išgelbėti pasaulį“, kaip sako Asa. Taip dviejų priešingų nuomonių (naudoti ypatingas priemones, kad pasiektum milžiniškus tikslus ar, nusištačius protingus įgyvendinamus tikslus, vykdyti riboto poveikio veiksmus, juos kartojant tol, kol prasidės gilūs pokyčiai) sąlyčio tašku tampa maža mergaitė, kurios įvaikinimas visai natūraliai pakeičia jos pačios, jos motinos ir, žinoma, jas supančių žmonių gyvenimą.

POLITINĖ KOVA

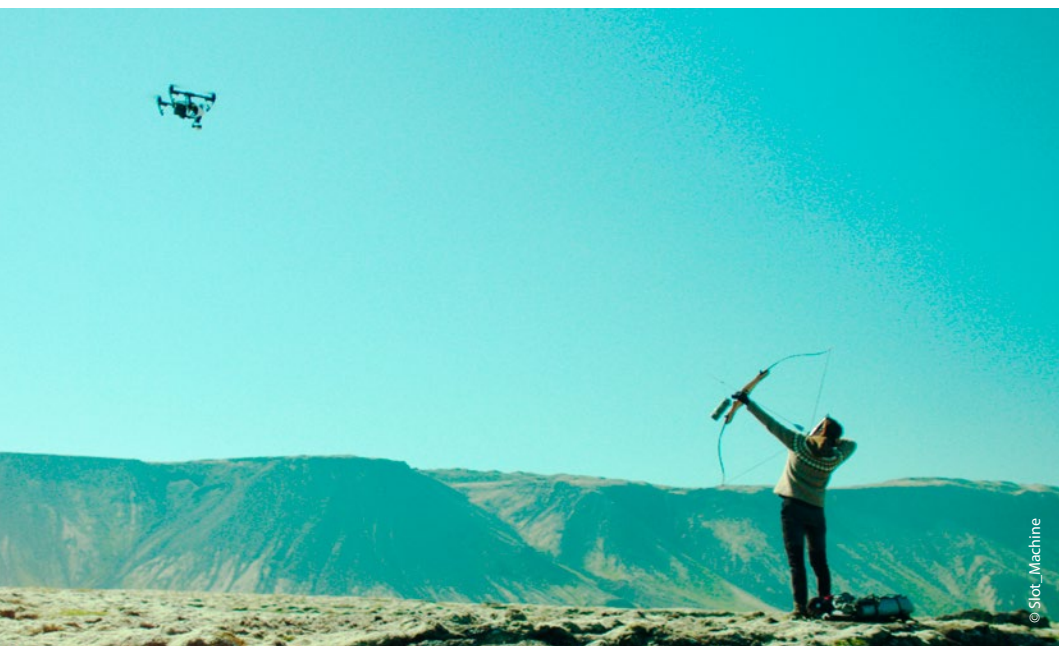
Savo diversijomis Halla puola ne tik Islandijos pramonę, bet ir jos vyriausybę, kuriai nepaprastai rūpi, kad nebūtų pakenkta ekonomikai. Hallos kova yra politinė. Be kita ko, savo manifeste ji rašo, kad kiti, daug senesni protėvių įstatymai yra svarbesni už žmonių sukurtus įstatymus... Baldwinas, jos sąjungininkas ministerijoje, mano, kad tokia formuluotė netinkama ar net žalinga. Iš tiesų, žiniasklaida tuoj kerta per šią silpną vietą, svarstydamą apie tuos „įstatymus“ ir tai, kas už jų slypi. Paaiškėja, kad jų aiškinimų gali būti įvairiausių – nuo ekstravagantiškiausių iki ekstremistinių. Žiniasklaida taip pat vartoja žodį „demokratija“: esą, Kalnų Moters veiksmai yra nedemokratiški, nes vykdomi vieno asmens valia. Tačiau už kalbą ir žodžių, kuriais manipuluoja žiniasklaida ir vyriausybė – pavyzdžiui, kalbant apie diversijas vartojamas žodis „smurtas“, nors Halla teigia tęsianti nesmurtinę Gandžio ir Nelsono Mandelės tradiciją! – filme rodomos dvi visiškai priešingos tikrovės. Tuo metu, kai vyriausybė ir žiniasklaida kalba apie demokratiją, matome, kaip įrengiamos stebėjimo kameros, naudojamos aukščiausios technologijos, siekiant sugauti diversantą, raginama jį įskusti, o manifestas „palaidojamas“, raginant žiniasklaidą skleisti įvairiausias Kalnų Moterį diskredituojančias nuomones, ir net tris kartus suimamas vargšas turistas iš Pietų Amerikos! Be kita ko, išjuokiamas respublikos prezidentas, jam suteikiant turistų gido vaidmenį. Tuo tarpu Halla gyvena pagal savo principus ir yra gamtos vaikas: ji gulasi ant žemės, dėdama

ant jos skruostą, ji pažįsta kalnus ir naudojasi jų teikiamomis slėptuvėmis – tarpekliais ar avies griaučiais, net upės vandeniui, į kurį panyra bėgdama nuo drono. Jai padėjęs ūkininkas mano, kad Halla priklauso jam artimam genealoginiam medžiui, – tai rodo socialinių ir šeimos ryšių stiprumą, o jo pagalba labai veiksminga, nes jis puikiai pažįsta savo žemę: iš kraštovaizdžio atspėja, per kur bėgs Halla ir neša ją į karštus šaltinius, norėdamas sušildyti. Jau nekalbant apie avis – senovinės ganyklinės gyvulininkystės simbolį – už kurių Halla slepiasi ir tarp kurių ji randa prieglobstį.

Taip pat filme nekalbama apie Islandijos Respublikos nepriklausomybę ir jos paskelbimą, apie juos tik keletą kartų užsimenama. Tai pateikiama tik kaip politikų pasakojami anekdotai per turistinį apsilankymą Þingvellir vietovėje, kurioje buvo numatyta paskelbti respubliką. Tačiau Hallai ir ūkininkui, kuris nori atgauti automobilį iki valstybinės šventės, tai turi kitą prasmę – ji išmėto savo manifestą prieš parlamentą ir prie pacifistinio judėjimo už Islandijos nepriklausomybę vadovo Jono Sigurdssono paminklo. Hallos galia, jos spontaniškumas, naivumas, nuoširdumas ir gilus įsitikinimas įtikina daug labiau, nei prezidento patarėjų gudrybės ir apskaičiavimai.

NETIKĖTA GELMĖ?

Paskutinis filmo kadras yra šiek tiek mįslingas. Įdomu, kad filmas, kuriame daug nuotykių ir humoro, baigiasi taip: filmo veikėjai – ant rankų savo mažylę nešanti Halla ir per visą filmą ją lydėję šeši muzikantai – išlipa iš autobuso, brenda į vandenį ir nugara nutolsta nuo žiūrovų. Laimingą filmo pabaigą – Halla grįžta namo su mažąja Nika – sutrikdo keistas sunkumo jausmas. Grįždamos į Islandiją, jos turi bristi per potvynio užlietą vietovę... Asmeninė mūsų herojės ir jos mažosios mergytės istorija baigiasi laimingai, tačiau visų mūsų bendra istorija nesibaigia. Įvairiose pasaulio dalyse, vykstant nelaimėms, susijusioms su klimato kaita, neturtingieji ir toliau praranda savo namus, turtą, žemes.

© Slot_Machine

KELETAS KLAUSIMŲ DISKUSIJOMS

- Kuri nuomonė – Hallos ar Asos – jums artimesnė? Kuria vadovaujatės gyvenime? Ar manote, jog norint, kad kažkas pasikeistų, geriau reikia „kirsti iš peties“, ar kad maži kasdieniai veiksmai gali padėti įvykdyti gilius pokyčius? Ar manote, kad kova su klimato kaita tokia neatidėliotina, jog nebegalima pasitenkinti mažais kasdieniais veiksmais?
- Nelsono Mandelos ir Gandžio portretai Hallos namuose leidžia manyti, kad Halla veikia vadovaudamasi nesmurtinio pasipriešinimo principu. Dažnai filme naudojamas humoras, be abejonės, mus skatina palaikyti Hallos pusę. Ar galvojate, kad humoras gali būti ginklas? Kokiame kontekste? Kokiomis aplinkybėmis?
- Abi seserys įkūnija tam tikrą harmoniją – kiekviena savaip. Chorinio dainavimo, taichi judesių, gamtos, jogos harmoniją... Ar nėra tam tikros harmonijos kitoje filmo filosofinio spektro pusėje – didžiojoje pramonėje, su kuria kovoja Halla? Ar aukštos įtampos linijos, kurias ji puola, taip pat nėra nuostabios dirbtinės harmonijos priemonės?
- Ar jums svarbus šis Asos sakinytis: „Išgelbėsi vaiką, o kartu su juo ir pasaulį“? Ką, jūsų nuomone, jis reiškia?

les grignoux

EUROPOS KINAS EUROPIEČIAMS

Teikiant LUX premiją ir toliau apimama stebinanti žanrų ir stilių įvairovė, matoma talentingų jaunų Europos režisierių filmuose. Europos Parlamentas džiaugiasi galėdamas pristatyti tris dėl 2018 m. LUX KINO APDOVANOJIMO besivaržančius filmus:

STYX, rež. Wolfgang Fischer (Vokietija, Austrija)

KITOJE DURŲ PUSĖJE (*Druga strana svega*), rež. Mila Turajlić (Serbija, Prancūzija, Kataras)

KARIAUJANTI MOTERIS (*Kona fer í stríð*), rež. Benedikt Erlingsson (Islandija, Prancūzija, Ukraina)

Filmuose šiltai ir sumaniai nagrinėjamos aktualios temos ir atspindimos šiuolaikinės Europos problemos. Juose vaizduojami atviromis akimis pasaulį stebintys personažai, siekiantys suprasti tikrovę ir savo visuomenę bei bendruomenę. Rodant kino priemonėmis perteikiamų emocijų pakylėtas mūsų istorijas, išryškinama Europos kino kokybė ir įvairovė, taip pat jo reikšmė kuriant socialines vertybes ir kultūrinės bendruomenės. Kviečiame filmus žiūrėti 7-ajame „LUX KINO DIENŲ“ renginyje.

LUX KINO APDOVANOJIMAS

Kultūra atlieka esminį vaidmenį kuriant mūsų visuomenės.

Atsižvelgdamas į tai, Europos Parlamentas, siekdamas padidinti Europos filmų platinimą Europoje ir paskatinti Europos masto diskusijas svarbiausiais visuomenės klausimais, 2007 m. įsteigė LUX KINO APDOVANOJIMĄ.

LUX KINO APDOVANOJIMAS – ypatinga iniciatyva. Kadangi daugelis Europos šalių bendros gamybos kino filmų rodomi tik kilmės šalyse ir retai platinami kitose, net ir Europos Sąjungos, šalyse, LUX KINO APDOVANOJIMAS trims Europos filmams suteikia retą galimybę – jie subtitruojami 24 ES oficialiosiomis kalbomis.

Europos Parlamento nariai balsuos dėl vieno LUX KINO APDOVANOJIMO nugalėtojo, kuris bus paskelbtas 2018 m. lapkričio 14 d.

„LUX KINO DIENOS“

Įsteigus LUX KINO APDOVANOJIMĄ pradėtos organizuoti „LUX KINO DIENOS“. Nuo 2012 m. trys dėl LUX KINO APDOVANOJIMO besivaržantys filmai pristatomi platesnei Europos auditorijai per „LUX KINO DIENAS“.

Vykstant „LUX KINO DIENOMS“ kviečiame patirti neišdildomų sienas griaušančių kultūrinių įspūdžių. 2018 m. spalio mėn.–2019 m. sausio mėn. galėsite kartu su kino mėgėjais iš visos Europos pažiūrėti tris filmus viena iš 24 oficialiųjų Europos Sąjungos kalbų. Nepamirškite balsuoti už jums labiausiai patikusį filmą mūsų svetainėje luxprize.eu arba mūsų *Facebook* puslapyje!

PUBLIKOS PRIZAS

Publikos prizas yra LUX KINO APDOVANOJIMO filmams žiūrovų teikiamas apdovanojimas. Nepamirškite iki 2019 m. sausio 31 d. balsuoti už vieną iš trijų filmų! Galbūt būsite išrinktas dalyvauti 2019 m. liepos mėn. vykstančiame Tarptautiniame Karlovi Varų kino festivalyje – Europos Parlamento kvietimu – ir paskelbti publikos prizą pelniusio kino filmo pavadinimą.

ŽIŪRĖKITE,
DISKUTUOKITE
IR BALSUOKITE!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISIERIUS: Benedikt Erlingsson

SCENARIJUS: Benedikt Erlingsson, Ólafur Egill Egilsson

VAIDINA: Halldóra Geirharðsdóttir, Jóhann Sigurðarson, Juan Camillo Roman Estrada, Jörundur Ragnarsson, Davíð Þór Jónsson, Magnús Tryggvason Eliassen, Ómar Guðjónsson, Haraldur Stefansson

OPERATORIUS: Bergsteinn Björgúlfsson

PRODIUSERIAI: Marianne Slot, Benedikt Erlingsson, Carine Leblanc

GAMYBA: *Slot Machine, Gulldrensurinn, Solar Media Entertainment, Köggull Filmworks, Vintage Pictures*

METAI: 2018

TRUKMĒ: 101'

ŽANRAS: Meninis

ŠALYS: Islandija, Prancūzija, Ukraina

ORIGINALO KALBA: islandų (taip pat anglų, ispanų)

PLATINTOJAS (-AI): Scanorama

Rankraštis baigtas rengti 2018 m. liepos mėn.

© Slot_Machine

© Slot_Machine